

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОВІДНОСИН МОЛОДОЇ СІМ'Ї

Актуальність дослідження полягає в тому, що пошук шляхів вирішення проблем взаємовідносин в молодій сім'ї є пріоритетним, бо саме на етапі становлення молодой сім'ї закладається фундамент щасливого сімейного майбутнього. Молоде подружжя зазнає багато соціально-психологічних перешкод на етапі становлення сім'ї. В останні роки статистика розлучень в нашій країні вказує на те, що багато молодих сімей не витримують психологічних, соціальних та економічних проблем і це призводить до розлучень на початку подружнього життя. Все це зумовлює актуальність теми нашої дипломної роботи.

Проблему розвитку молодой сім'ї та особливості її становлення вивчали багато вчених, у області психології та соціології. Серед них: Е.В. Антонюк, В.А. Бальцевич, Ю.А. Вишневський, Б.Г. Гован, І.Ф. Гребенніков, І.Ф. Дементьєва, А.К. Дмитрієнко, Н.М. Зоркова, І.І. Ігнатова, С.О. Іконнікова, А.В. Ковальова, С. Кратохвил, В.А. Кувалдіна, В.В. Лісовський, М.С. Мацковська, Г. Навайтис, Р. Річардсон, М.М. Рибаків, Е.О. Сластухіна,

В.А. Сисенко, Т.М. Трапезнікова, А.Г. Харчов, В.Д. Шапко та інші науковці впевнені, що початковий період розвитку сім'ї є одним із найважчих. У цей час формується побудова сімейних взаємовідносин, сімейних норм, відбувається узгодження сімейних цінностей та ролей. Складним є й наявність конфліктів у цей період. Вчені вказують, що на проблеми в молодій сім'ї впливають «несерйозне ставлення» та слабка підготовка молоді до шлюбу. Все це може призвести не тільки до проблем і конфліктів між молодим подружжям, а й до розлучення в перші роки шлюбного життя.

Нами було проведено емпіричне дослідження. Метою дослідження – є емпірично дослідити взаємини молодого подружжя. Дослідження проводилося онлайн. В ньому прийняли участь двадцять сімейних пар, які були поділені на дві групи по десять випробуваних пар. Група А – молоде подружжя, яке має стаж спільного життя – один рік. Група Б – молоде подружжя, яке має досвід спільного життя – п'ять років. Ми відокремили такі завдання нашого емпіричного дослідження:

1. Визначити рівень задоволеності шлюбом у сімейних парах.
2. Розглянути особливості спілкування в сімейних парах;
3. Визначити особливості адаптації та згуртованість у сімейних парах;

4. Порівняти результати за методиками групи А та групи Б.

У ході дослідження ми використали метод експерименту. Експеримент був проведений, за допомогою обраного методичного інструментарію. Ми використали три методики: «Опитувальник задоволеності шлюбом» (В.В. Столін, Т.Л. Романова, Г.П. Бутенко), методика «Спілкування у родині» (Ю.Є. Альошина, Л.Я. Гозман, О.М. Дубовська), та методика «Сімейна адаптація та згуртованість» (Д.Х. Олсон, Дж. Портнер, І. Лаві).

За методикою «Опитувальник задоволеності шлюбом» результати чоловіків та жінок, шлюб яких триває один рік, різняться. Чоловіки отримали середній бал – 30, що вказує на рівень задоволення шлюбом «швидше благополучні». Жінки, в свою чергу, отримали середній бал – 25, що означає, що вони відносяться до швидше неблагополучних подружніх пар.

Результати задоволеності шлюбом у сімей, які прожили п'ять років разом – є ідентичними. І жінки і чоловіки цієї випробуваної групи вважають своїй подружні стосунки – благополучними, на що вказують отримані середні результати чоловіків (35) та жінок (37).

За методикою «Спілкування у родині» у молодих сім'ях, які мають досвід спільного життя п'ять років – показник за шкалою «Довірливість спілкування» вище, ніж у молодих сімей, які живуть разом один рік. Такий самий результат за шкалами: «Взаєморозуміння між подружжям», «Загальні символи сім'ї» та «Загальні символи родини». Щодо шкал «Схожість поглядів» та «Легкість спілкування між подружжям», то випробувані групи А та групи Б мають однакові показники. Ми порівняли результати групи А та групи Б, за допомогою U-критерію Манна-Уїтні. Отже, отриманий показник ($=0,02$) вказує на статистичну значимість відмінностей між результатами молодого подружжя, які мають досвід спільного життя рік та п'ять років. Показники Групи Б вище, що вказує на те, що вони мають більш сприятливе спілкування, воно більш комфортне та близьке.

Третя методика, яка була використана нами – це «Сімейна адаптація та згуртованість» серед випробуваних групи А переважає два різних рівня згуртованості – «Пов'язаний» (40%) та «Розділений» (40%). Щодо групи Б, то переважаючий рівень згуртованості у цій групі – «Пов'язаний» (40%). Порівнявши результати групи А та групи Б, за допомогою U-критерію Манна-Уїтні, ми отримали показник ($=0,06$), який вказує на відсутність статистичної значимості відмінностей результатів груп. Отже, можна зробити висновок, що згуртованість молодих сімей не завжди залежить від досвіду спільного життя.

У групі А переважає «Структурований» (30%) та «Хаотичний» рівень адаптації (30%). Щодо групи Б, то у випробуваних цієї групи переважає «Структурований» (40%) та «Гнучкий» рівень адаптації (40%). Ми порівняли відмінності результатів рівня адаптації випробуваних групи А та Б, за

допомогою U-критерію Манна-Уїтні. Отриманий показник ($=0,04$) вказує на наявність статистичної значимості відмінностей результатів груп. Отже, можна зробити висновок, що у групі Б (молода сім'я, яка проживає разом п'ять років) є тенденція до кращої адаптації, ніж у групи А (молода сім'я, яка проживає разом один рік).

У випробуваних пар групи А однакова кількість функціональних (50%) та напівфункціональних (50%) пар. Дисфункціональні пари – відсутні (0%). У випробуваних групи Б переважають функціональні пари – 7 пар (70%). Кількість напівфункціональних пар у цій групі – 2 (20%). Також існує одна пара, яка має дисфункціональний характер (10%).

Отже, у результаті дослідження було виявлено, що молоді сім'ї, які мають досвід спільного життя – п'ять років, більш задоволені шлюбом, ніж ті, хто проживає разом один рік. Спілкування випробуваних групи Б більш відверте та близьке. Щодо згуртованості молодих сімей, то емпіричне дослідження показало те, що показники групи А та Б майже однакові, тому можна зробити висновок, що рівень згуртованості у молодій сім'ї не залежить від досвіду спільного життя. Щодо адаптації сім'ї, то вона вище і краще у випробуваних пар групи Б. Також треба відмітити, що у групи Б більше функціональних типів сімей ніж у групи А.